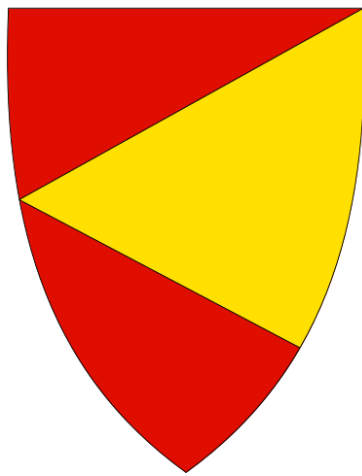

ØKONOMIREGLEMENT

Nesbyen kommune

VERSJON DATERT 5. SEPTEMBER 2024

INNHold

1	Reglementets virkeområde	3
2	Formål.....	3
3	Styringsdokumenter	5
3.1	Krav om helhetlig planlegging og styring	5
3.2	Økonomiplan	6
3.3	Årsbudsjett.....	6
3.4	Økonomirapport	7
3.5	Årsrapport	7
4	Årsbudsjett og økonomiplan	7
5	Kommunestyrets budsjettfullmakt	8
5.1	Drift	9
5.2	Investering	10
6	Kommunedirektørens Budsjettmyndighet.....	11
7	ØKONOMIRapportering	13
7.1	Økonomirapport	13
7.2	Årsregnskap	14
7.3	Årsberetning	14
7.4	Årsrapport	14
7.5	KOSTRA-rapportering	14
8	Kommunale Investeringer	15
8.1	Definisjon av investeringsprosjekt.....	15
8.2	Beslutning om investeringsprosjekt	15
8.3	Kostnadsestimat, kostnadsrammer og styringsrammer	17
8.4	Utgifter som inngår i investeringsprosjektet	17
8.5	Investeringer i samarbeidsprosjekter	18
8.6	Rapportering	19
8.7	Låneopptak i forbindelse med investeringsprosjekter	19
9	Andre økonomifullmakter	19
9.1	Anskaffelser og leieavtaler	19
9.2	Bestillinger og varemottak.....	19
9.3	attestasjon og anvisning	20
9.4	Avskrivning tap på fordringer	20
9.5	Startlån, sosialUtlån og andre utlån.....	20
10	Årsavslutning	21
10.1	Regnskapsdokumentene, frister og behandling	21
10.2	Regnskapsavslutning og strykninger	22

1 REGLEMENTETS VIRKEOMRÅDE

Etter kommuneloven § 14-2 bokstav d skal kommunestyret selv vedta regler for økonomiforvaltningen. Økonomireglementet skal ivareta kommunelovens grunnleggende krav til økonomiforvaltningen og bidra til at kommunen forvalter økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Nesbyen kommune skal utarbeide samordnede planer for egen virksomhet og for lokalsamfunnets utvikling, jf. kommuneloven § 14-1 annet ledd.

Reglementet dekker kommunens totale økonomiforvaltning og gjelder til kommunestyret vedtar nytt reglement.

Økonomireglementet bygger på de rammer som følger av kommuneloven og budsjett- og regnskapsforskriften:

- LOV-2018-06-22 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- FOR-2019-06-07-714 Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap, årsberetning for kommuner og fylkeskommuner.

Reglementet fastsetter rammer for kommunens økonomistyring med tilhørende myndighet og delegering.

2 FORMÅL

Nesbyen kommune skal forvalte sin økonomi på en forsvarlig og effektiv måte, og legge til rette for en best mulig utnyttelse av kommunens samlede ressurser. Økonomireglementet fastsetter de overordnede prinsippene for økonomisk styring i Nesbyen kommune. De folkevalgte skal sikres pålitelig og tilstrekkelig styringsinformasjon som grunnlag for sine beslutningsprosesser. Økonomireglementet skal legge til rette for en god økonomistyring og en effektiv økonomiforvaltning basert på prinsippene om mål- og rammestyring.

Nesbyen kommune har nulltoleranse for korrupsjon og økonomiske misligheter. Innbyggerne skal være trygge på at kommunen ivaretar fellesskapets beste, basert på demokratiske prosesser, rettferdig utøvelse av lokal myndighet og pålitelig forvaltning av kommunens ressurser. Økonomireglementet skal sikre at kommunen følger kommuneloven, forskrifter og andre økonomibestemmelser og skal bidra til å klargjøre ansvar og den myndighet som henholdsvis de politiske organene og kommunedirektøren har for kommunens økonomi.

Økonomireglementet gir rammevilkår for best mulig utnytting av ressursene i det enkelte tjenesteområde. Reglementet skal bygge opp under politisk og administrativt ansvar og bidra til en gjennomføring av drifts- og investeringsavgjørelser. Praktisering av reglementet skal bidra til oppfylling av overordnede politiske målsettinger trukket opp av kommunestyret i kommuneplanen, økonomiplan/budsjett og andre overordnede styringsdokumenter.

Sentrale prinsipper i økonomireglementet er:

- Nesbyen kommune skal ha en robust og bærekraftig økonomiforvaltning
- Økonomiforvaltningen skal ha et langsiktig perspektiv, som grunnlag for stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder kommunens økonomiske handlingsrom
- God økonomistyring skal sikre kvaliteten i tjenestetilbudet til kommunens innbyggere

- Grundige analyser skal sikre kostnadseffektiv tjenesteproduksjon
- Etablerte rutiner og kontroller skal redusere risikoen for avvik fra fastsatte mål og rammer
- Gjennomgående internkontroll skal sikre etterlevelse av lover og forskrifter
- Åpenhet og refleksjon skal bidra til etisk forsvarlige holdninger og handlinger

Økonomireglementet skal være kort og inneholder ikke detaljerte rutiner, men viser til egne rutiner og prosedyrer der det er aktuelt.

Kommunen har et eget reglement for finans- og gjeldsforvaltning (finansreglement).

Ansvar for og vedlikehold av økonomireglementet

Kommunedirektøren utarbeider administrative reglement og retningslinjer som utdyper reglene i økonomireglementet. Kommunedirektøren har det overordnede administrative ansvaret for at virksomheten blir drevet innenfor rammene av dette økonomireglementet. Kommunestyret vedtar selv endringer i økonomireglementet.

Iverksettelse

Reglementet gjelder fra 06.09.2024 og erstatter tidligere vedtatt økonomireglement. Økonomireglementet beskriver også delegert myndighet jf. også kommunens delegasjonsreglement.

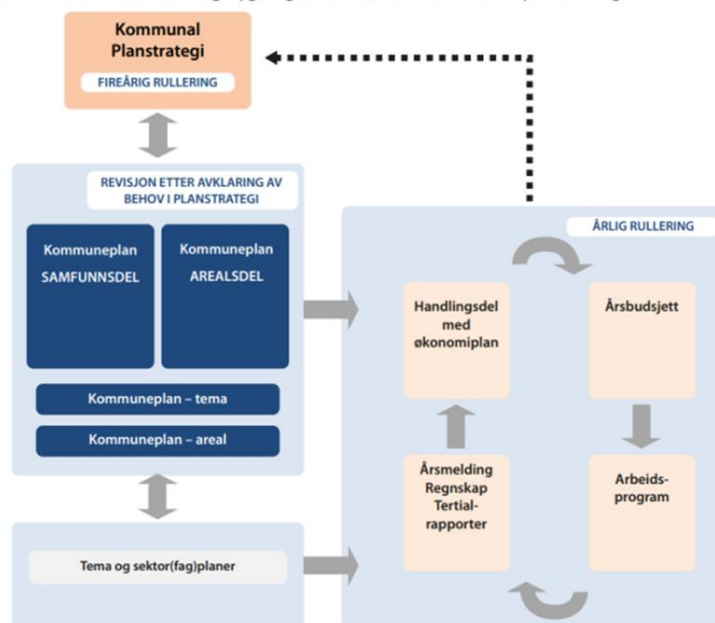

3 STYRINGSDOKUMENTER

3.1 KRAV OM HELHETLIG PLANLEGGING OG STYRING

Økonomireglementet er en del av det kommunale plansystemet. Gjennom LOV-2008-06-27-71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) kap 10-11 er kommuner pålagt å ha helhetlig planlegging. Det skal være god kopling mellom kommune- og økonomiplanen. Figuren under illustrerer lovkravene og sammenhengen i plansystemet.

Proessen er forankret i Plan- og bygningslovens § 10-1 Kommunal planstrategi.

Figur: plansystemet, fra regjeringens veileder «Kommunal planstrategi».

Kommunens planlegging skal vise tydelig sammenheng mellom kommunens kommuneplan og de ulike fag- eller sektorplaner som vedtas. Særskilte sektor- eller fagplaner må forankres i økonomiplan og årsbudsjett som inneholder bevilgningene. Eventuelle arbeidsprogram eller virksomhetsplaner i avdelingene/enhetene må bygge på vedtatt årsbudsjett. Gjennom den samlede økonomirapporteringen skal kommunedirektøren rapportere ressursbruk og vedtatte mål, rapporteringen skal også vise utviklingen i, og eventuelle avvik i forhold til de målsettingene kommunestyret har vedtatt.

I et rullerende kommunalt plansystem vil to planhjul være i bevegelse samtidig:

- **Fireårshjulet**
Hvert fjerde år skal kommunestyret ta stilling til om den langsiktige kommuneplanen skal revideres. Denne rulleringen refereres ofte til som fireårshjulet.
- **Årshjulet**
Hvert år skal kommunestyret vedta et årsbudsjett og en økonomiplan som viser årets bevilgninger og de langsiktige målsettingene. Kommunedirektøren skal i tillegg utarbeide tertialrapporter og årsmeldinger det rapporteres på måloppnåelse og avvik.

Dette økonomireglementet skal være rammene for kommunens økonomiforvaltning og et verktøy for å sikre at kommunen når årsbudsjettet og de langsiktige målsettingene.

3.2 ØKONOMIPLAN

Økonomiplanen beskriver hvordan kommunen bør følge opp satsningsområdene i kommuneplanen. De konkrete tiltakene blir redegjort for i økonomiplanen. Økonomiplanen gir også en beskrivelse av den økonomiske situasjonen, både på kort og lang sikt. Ambisjonene i kommuneplanen må avstemmes mot kommunens økonomi til enhver tid.

Kommunen skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid, jf. kommuneloven § 14-1 første ledd. Ett virkemiddel er å fastsette finansielle måltall, jf. kommuneloven § 14-2 bokstav c.

Nesbyen kommunes finansielle måltall er:

- Netto resultatgrad på minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond på minimum 10 % av brutto driftsinntekter
- Gjeldsgrad på maksimum 75 % av brutto driftsinntekter.

I økonomiplanen skal det planlegges for å oppnå kommunens finansielle måltall.

Økonomiplanen legges til grunn for kommunens budsjettarbeid og annen planlegging.

Økonomiplanen skal være samordnet med kommunens overordnede mål og målformuleringer som er forankret i regionale planer og strategier. Økonomiplanen gir rammer og retningslinjer for hvilke tiltak som kan realiseres i planperioden og når de kan gjennomføres. Planen skal gi oversikt over hvordan utgifter/investeringer er finansiert.

Økonomiplanen framskriver kommunens forventede økonomiske utvikling i en periode på fire år, hvorav det første året er årsbudsjettet. I økonomiplanen blir de finansielle konsekvensene av kommunen sine disposisjoner tidligere år vurdert. Det samme gjelder konsekvenser av aktiviteter som blir planlagt videreført og startet opp i planperioden.

Økonomiplanen skal deles i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett.

3.3 ÅRSBUDSJETT

Årsbudsjettet er en bindende plan og gir økonomiske rammer for kommunens aktivitet.

Årsbudsjettet omfatter hele kommunens virksomhet og er grunnlaget for de folkevalgte og administrasjonens disponeringer i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være realistisk og fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret.

Årsbudsjettet skal deles i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett.

Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet viser kommunens løpende utgifter, og hvordan disse utgiftene er finansiert. Det omfatter også renter og avdrag på lån, driftsfinansiering av investeringer og egenkapitaldisposisjoner knyttet til driften.

Bevilgningene i driftsbudsjettet blir gitt som netto driftsrammer per budsjettområde.

Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet omfatter kommunens investeringer i varige driftsmidler, utlån og forskutteringer og hvordan disse utgiftene er finansiert. Investeringsbudsjettet omfatter også driftsbudsjettets finansiering av investeringer og egenkapitaldisposisjoner knyttet til investeringer.

Bevilgningene i investeringsbudsjettet blir fordelt brutto per budsjettområde.

3.4 ØKONOMIRAPPORT

Økonomirapporten utarbeides minst tertialvis og danner grunnlaget for folkevalgte organs løpene tilsyn og kontroll med kommunens aktivitet og bruk av midler. Rapporten skal gi en helhetlig oversikt over den økonomiske status og inneholde oppstillinger som viser vedtatt og justert årsbudsjett, periodisert budsjett og regnskap hittil i år samt avvik og avviksprognose.

Ved særlige innsatser, slik som forpliktende plan for ROBEK, kan det vedtas egne rapporteringsstrukturer.

3.5 ÅRSRAPPORT

Årsrapporten omfatter også årsregnskap og årsberetning, jf. pliktig rapportering etter kommuneloven §§ 14-6 og 14-7.

Årsrapporten er en redegjørelse om de ulike tjenesteområdenes og avdelingenes oppnådde resultater. I tillegg rapporteres overordnet om utvikling i økonomiske nøkkeltall, befolkningsutvikling samt sentrale tema som: økonomi og investeringer, oppfølging av vedtak i kommunestyret, enkeltvedtak, klagesaker og folkehelse. Årsrapporten utfyller årsberetningen.

Avdelingene rapporterer på mål- og resultatoppnåelse, budsjett og regnskap, egne nøkkeltall samt viktige hendelser og vedtak.

Årsregnskapet viser kommunens økonomiske resultat og stilling, og også eventuelle avvik mellom bevilgninger i regulert budsjett og faktiske utgifter og inntekter mv. Det viser også tilsvarende tall for forrige regnskapsår.

Årsberetningen gir opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og utvikling, resultatet og den økonomiske handleevnen, samt andre forhold av vesentlig betydning, som etisk standard, kjønnslikestilling og aktivitetsplikt knyttet til diskriminering.

4 ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

Kommunedirektøren utarbeider forslag til årsbudsjett og økonomiplan i samsvar med bestemmelser i kommuneloven og budsjett- og regnskapsforskriften. Forslaget skal tilfredsstillende følgende krav:

- bevilgningsoversikter generell drift, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap, årsberetning for kommuner og fylkeskommuner (budsjett- og regnskapsforskriften) § 5-4 første ledd

- spesifisering av sum bevilgninger drift, netto, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 annet ledd
- bevilgningsoversikt investering, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd
- spesifisering av investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler og utlån av egne midler, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 annet ledd
- økonomisk oversikt etter art, drift, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6

Formannskapet fremmer innstilling til kommunestyret om årsbudsjett og økonomiplan. Kommunestyret vedtar årsbudsjett og økonomiplan innen de frister som følger av kommuneloven § 14-3.

Det vedtatte årsbudsjettet og økonomiplan bygger på underliggende fordeling av rammer på de til enhver tid gjeldende budsjettområdene i samsvar med budsjett- og regnskapsforskriften §§ 5-4 annet ledd og 5-5 annet ledd. Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnede organer, jf. kommuneloven § 14-5.

5 KOMMUNESTYRETS BUDSJETTFULLMAKT

Kommunestyret vedtar finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi, jf. kommuneloven § 14-2 bokstav c. I dette økonomireglementet er det gitt hvilke måltall som gjelder og nivåene kommunen skal oppnå.

Kommunestyret vedtar selv økonomiplan og årsbudsjett, som skal utarbeides i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven § 14-4 med tilhørende forskrifter.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Kommunestyret fordeler bevilgningene i årsbudsjettets driftsdel som rammebevilgninger på følgende budsjettområder:

- Sektor Sentraladministrasjon
- Sektor Livsløp
- Sektor Teknisk drift
- Sektor VAR
- Sektor Fellesfinansiering og felles utgifter

Kommunestyrets vedtatte rammebevilgning for hvert av budsjettområdene er en nettobevilgning. Det vil si differansen mellom brutto utgifter og brutto inntekter. Kommunedirektøren har fullmakt til å fordele vedtatt budsjetttramme for budsjettområde på tjenesteområder, jf. kommunens økonomireglement.

Kommunestyret vedtar investeringsbudsjettet fordelt på hver av sektorene, basert på en samlet oversikt over budsjettert kostnadsramme eller prosjekter som er planlagt gjennomført over mer enn ett budsjettår. Investeringsprosjekter budsjetteres inklusive merverdiavgift.

Kommunestyrets vedtatte investeringsbudsjett er å anse som en bruttobevilgning. Det vil si brutto kostnader for investeringer i budsjettåret. Alle midler i investeringsbudsjettet er å anse som frie midler som benyttes til felles finansiering av alle investeringer. Eventuelle tilskudd reservert til særskilte formål i henhold til lov, forskrift eller avtale er å anse som delfinansieringen av det prosjektet tilskuddet gjelder.

Kommestyrets mål, prioriteringer og forutsetninger for bevilgninger fremkommer av beskrivelsene i årsbudsjettet og økonomiplan med handlingsprogram og er sammen med bevilgningene styrende for de underordnede organene.

Kommunestyret vedtar årsbudsjett og økonomiplan som oppfyller oppstillingsplanene nevnt i kapittelet ovenfor. Spesifikasjonene skal vedtas slik:

5.1 DRIFT

1. Bevilgningsoversikt drift § 5-4 første ledd

Økonomisk oversikt - drift etter §5-4 første ledd	Regnskap i fjor	Budsjett år 1	Øk.plan år 2	Øk.plan år 3	Øk.plan år 4
Driftsinntekter					
Rammetilskudd					
Inntekts- og formuesskatt					
Eiendomsskatt					
Andre generelle driftsinntekter					
Sum generelle driftsinntekter					
Sum bevilgninger drift, netto					
Avskrivninger					
Brutto driftsresultat					
Renteinntekter					
Utbytter					
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler					
Renteutgifter					
Avdrag på lån					
Netto finansutgifter					
Motpost avskrivninger					
Netto driftsresultat					

Disp. eller dekning av netto driftsresultat:
Overføring til investering
Avsetninger til bundne driftsfond
Bruk av bundne driftsfond
Avsetninger til disposisjonsfond
Bruk av disposisjonsfond
Dekning av tidligere års merforbruk
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)

2. Bevilgningsoversikt drift § 5-4 annet ledd

Sektor	Regnskap siste år	Årsbudsjett år 1	Økonomiplan år 2	Økonomiplan år 3	Økonomiplan år 4
Sentraladministrasjonen					
Livsløp					
Teknisk, plan og utvikling					
VAR					
Fellesinntekter og fellesutgifter					
Sum bevilgninger drift, netto (Netto driftsutgifter i tjenesteområdene)	= linje 6 i Økonomisk oversikt - Drift etter §5-4 første ledd				

Bevilgningene i drift blir gitt som netto rammer fordelt på budsjettområder som kommunestyret bestemmer. Kommunedirektøren har myndighet til å disponere midler innenfor tildelt netto budsjetttramme så fremt dette ikke bryter med intensjonene i kommunestyrets budsjettvedtak eller andre politiske vedtak.

5.2 INVESTERING

1. Bevilgningsoversikt investering § 5-5 første ledd

Bevilgningsoversikt - investering § 5-5 første ledd	Regnskap siste år	Budsjett år 1	Økonomiplan år 2	Økonomiplan år 3	Økonomiplan år 4
1 Investeringer i varige driftsmidler					
2 Tilskudd til andres investeringer					
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper					
4 Utlån av egne midler					
5 Avdrag på lån					
6 Sum investeringsutgifter					
7 Kompensasjon for merverdiavgift					
8 Tilskudd fra andre					
9 Salg av varige driftsmidler					
10 Salg av finansielle anleggsmidler					
11 Utdeling fra selskaper					
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler					
13 Bruk av lån					
14 Sum investeringsinntekter					
15 Videreutlån					
16 Bruk av lån til videreutlån					
17 Avdrag på lån til videreutlån					
18 Mottatte avdrag på videreutlån					
19 Netto utgifter videreutlån					
20 Overføring fra drift					
21 Avsetninger til bundne investeringsfond					
22 Bruk av bundne investeringsfond					
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond					
24 Bruk av ubundet investeringsfond					
25 Dekning av tidligere års udekket beløp					
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger					
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)					

2. Bevilgningsoversikt investering § 5-5 annet ledd

Sektor	Regnskap siste år	Årsbudsjett år 1	Økonomiplan år 2	Økonomiplan år 3	Økonomiplan år 4
Sentraladministrasjonen - spesifiseres per prosjekt					
Livsløp - spesifiseres per prosjekt					
Teknisk, plan og utvikling - spesifiseres per prosjekt					
VAR - spesifiseres per prosjekt					
Fellesinntekter og fellesutgifter - spesifiseres per prosjekt					
Sum bevilgninger drift, netto (Netto driftsutgifter i tjenesteområdene)	= linje 6 i Økonomisk oversikt – investering etter §5-5 første ledd				

Oppstillingen vil ha med spesifisering av henholdsvis investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, i tråd med oppstillingen etter første ledd.

Økonomiplanperioden

De økonomiske oversiktene og spesifikasjonene framskrives i økonomiplanperioden, tre år framover fra årsbudsjettåret.

Endringer i årsbudsjettet

Kommunestyrets bindende beslutninger om rammebevilgninger per sektor i årsbudsjettet kan bare endres av kommunestyret selv, med de unntak kommunestyret selv har vedtatt.

Budsjettjusteringer skal fortrinnsvis skje i forbindelse med tertialrapporteringer til kommunestyret.

Formannskapet kan gjøre endringer mellom sektorene, men endringene må være innenfor kommunestyrets bindende rammebevilgning for hele kommunen.

Formannskapet har fullmakt til å disponere kommunestyrets reservebevilgning (disposisjonspost).

Formannskapets budsjettjusteringer skal rapporteres til kommunestyret. Årsbudsjettet kan ikke endres etter årsslutt.

6 KOMMUNEDIREKTØRENS BUDSJETTMYNDIGHET

Kommunedirektøren har anledning til å foreta budsjett-tekniske endringer i driftsbudsjettet, samt endringer som ikke er av prinsipiell betydning. Kommunedirektøren kan omfordele fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet for å finansiere kjøp av maskiner, utstyr og andre mindre investeringer.

Dersom det i løpet av året skjer endringer i forutsetningene for budsjettet, skal kommunedirektøren så langt som mulig, og uten at det er i strid med kommunestyrets mål og resultatkrav, finne dekning innenfor samme tjenesteområde. Dersom de endrede forutsetningene er av en slik karakter at kommunedirektøren ikke kan finne slik dekning, må forslag om inndekning fremmes for formannskapet og kommunestyret.

Dersom nye tiltak fremmes for kommunestyret utenom den ordinære budsjettbehandlingen, skal tiltaket være forsvarlig utredet med oversikt over økonomiske konsekvenser, med forslag til budsjettdekning. Det skal også redegjøres for eventuelle økonomiske konsekvenser utover inneværende budsjettår.

Anvisningsmyndighet

Kommunestyret delegerer anvisningsmyndighet i drifts- og investeringsbudsjettet til kommunedirektøren som selv avgjør om fullmakten skal videredelegeres. Kommunedirektøren kan også godkjenne at videredelegert fullmakt kan delegeres videre til andre. Det Kommunedirektøren utarbeider en fullmaktsmatrise/register over delegerte fullmakter.

Delegeringsfullmakt

Kommunedirektøren har myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller type saker som ikke er av prinsipiell betydning, jf. kommuneloven § 13-1, sjette ledd og i tråd med reglement for delegering og saksbehandling i folkevalgte organer.

Disponeringsfullmakt og anvisningsmyndighet

Med «disponeringsfullmakt» menes fullmakt til å disponere de bevilgninger som er ført opp i kommunes årsbudsjett. Med «anvisningsmyndighet» menes fullmakt til å anvisa et beløp til utbetaling. Det vil si å gå god for at en disposisjon som belaster kommunens budsjett er innenfor disponibel ramme.

Kommunedirektøren har fullmakt til å disponere og fordele vedtatt rammebevilgning for hvert av tjenesteområdene i driftsbudsjettet til virksomheter og formål innen dette tjenesteområdet. Dette gjelder så langt formannskapet og kommunestyret ikke har besluttet noe annet.

Kommunedirektøren har anvisningsfullmakt for alle formål og alle tjenesteområder.

Kommunedirektøren kan kun videredelegere sin disponeringsfullmakt og anvisningsfullmakt til ledere og andre som er underlagt egen instruksjonsmyndighet. Budsjettansvar og anvisningsfullmakt skal følge samme stilling. Kapittel 9 beskriver ansvaret til attestant og anviser.

Fordeling av vedtatt driftsbudsjett

Etter at kommunestyret har vedtatt årsbudsjettet, fordeler kommunedirektøren bevilgningene i driftsbudsjettet for å sikre god økonomistyring innenfor den enkelte ramme, unntatt for driftsbudsjettet til kontrollutvalget.

Endringer i driftsbudsjettets rammer

Kommunedirektøren kan omdisponere og foreta budsjettjustering innenfor driftsrammer som kommunestyret har vedtatt, så lenge disse ikke er vesentlige, ikke er prinsipielle og er i tråd med kommunestyrets intensjoner og premisser.

Kommunedirektøren har fullmakt til å fordele reservert bevilgning til lønnsoppgjør. Kommunedirektøren kan ikke foreta endringer i driftsbudsjettet til kontrollutvalget.

Fordeling av vedtatt investeringsbudsjett

Etter at kommunestyret har vedtatt årsbudsjettet, fordeler kommunedirektøren bevilgningene i investeringsbudsjettet innenfor vedtatte rammer.

Overskridelser i årsbudsjettet

Dersom det oppstår vesentlige avvik som innebærer at vedtatt driftsbudsjett på vedtatte rammeområder ikke vil holde, skal kommunedirektøren foreslå nødvendige tiltak og fremme forslag om budsjettendringer. Eventuelle endringer i vedtatt netto driftsramme per sektor vedtas av kommunestyret.

Eventuelle overskridelser i investeringsbudsjettet og behandling av dette er regulert nedenfor (kapittel 8).

Disponering av fond

Kommunedirektøren gis fullmakt til å avsette til eller bruke av bundne fond innenfor de respektive sektorer.

Bundne fond kan bare benyttes til formål og forutsetninger som midlene er øremerket til.

Tidspunkt for endringer i årsbudsjettet

Budsjettendringer må gjøres innen utløpet av budsjettåret.

7 ØKONOMIRAPPORTERING

7.1 ØKONOMIRAPPORT

Kommunedirektøren skal utarbeide samlet økonomirapport for drift, investering og finans til kommunestyret minst hvert tertial. Økonomirapporten skal vise utviklingen i inntekter og utgifter i forhold til vedtatt årsbudsjett med nødvendige forslag til justeringer i rammene. Kommunestyret behandler økonomirapportene, jf. kommuneloven § 14-5 tredje ledd.

Økonomirapporten behandles av formannskapet som innstiller til kommunestyret. Hovedutvalgene kan få økonomirapportene til orientering før behandling i kommunestyret.

Kommunedirektøren gjennomfører de interne økonomirapporteringer ut over tertialrapportering som er nødvendig for å ha tilfredsstillende styring og kontroll.

Økonomirapportene skal inneholde opplysninger som bestemt ovenfor (delkapittel 5). Vesentlige avvik i prognoser sammenlignet mot årsbudsjett skal følges opp med forslag til tiltak for å holde budsjetttrammene, alternativt følges opp med forslag til budsjettendringer.

Ved vesentlige avvik mellom vedtatt budsjett og regnskap skal kommunedirektøren legge frem sak om justering av årsbudsjettet for kommunestyret, jf. kommuneloven § 14-5 tredje ledd.

7.2 ÅRSREGNSKAP

Årsregnskapet skal avlegges innen 22. februar året etter regnskapsåret. Årsregnskapetskal inneholde hovedoversikter og noter i henhold til kommuneloven, budsjett- og regnskapsforskriften og god kommunal regnskapsskikk (GKRS). Årsregnskapet skal spesifiseres på det nivå som kommunestyret har vedtatt.

Kommunedirektøren skal sørge for at årsregnskapet blir avlagt og overlevert til revisjonen innen den 22. februar året etter regnskapsåret. På det tidspunktet er årsregnskapet offentlig.

Kommunestyret vedtar selv årsregnskapet og årsberetningen på grunnlag av innstilling fra formannskapet, jf. kommuneloven § 14-2. Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret, og kopi av uttalelsen skal sendes til formannskapet før det avgir sin innstilling til vedtak, jf. kommuneloven § 14-3 tredje ledd.

Møtene i de ulike organene må koordineres i en rekkefølge som oppfyller kommunelovens krav til prosess.

7.3 ÅRSBERETNING

Kommunedirektør utarbeider årsberetningen, jf. kommuneloven § 14-7. Økonomiseksjonen skal sikre at det er konsistens mellom tall i årsregnskapet og i årsberetningen.

Årsberetningen avgis og overleveres til revisjon innen 31. mars året etter regnskapsåret. Etter at revisor har kontrollert årsberetningens innhold, jf. kommuneloven § 24-5 tredje ledd, skal årsberetningen foreligge samtidig med kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet.

7.4 ÅRSRAPPORT

Kommunedirektør utarbeider årsrapport som fremlegges for kommunestyret samtidig med behandling av årsregnskap og årsberetning. Årsrapporten er en utvidet rapport om kommunens virksomhet, måloppnåelse og økonomi i året som har gått.

I årsrapporten skal kommunedirektøren også rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn, jf. kommuneloven § 25-2, jf. også kommuneloven § 25-1 om krav til internkontroll.

7.5 KOSTRA-RAPPORTERING

Kommunen skal rapportere tjenesteproduksjonsdata og økonomidata til Statistisk sentralbyrå. Rapporteringen omfatter områdene økonomi, skoler, helse, kultur, miljø, sosiale tjenester, bosteder, tekniske tjenester og samferdsel. Etter denne rapporteringen blir det produsert nøkkeltall som er relevante i kommunens styring og sammenligning mot andre kommuner.

Rapporteringen av økonomidata baseres på arter og funksjoner slik dette er definert i egen rapporteringsforskrift. Kommunens økonomisystem må tilrettelegges slik at det ivaretar rapporteringskravene i KOSTRA.

8 KOMMUNALE INVESTERINGER

8.1 DEFINISJON AV INVESTERINGSPROSJEKT

Et investeringsprosjekt har et bestemt formål, er av vesentlig verdi og er avgrenset i tid. Et investeringsprosjekt kan også være påkostning på eksisterende varige driftsmiddel. Som påkostning klassifiseres utgifter som påløper for å føre et anleggsmiddel til en annen stand eller bedre standard enn det var da det opprinnelig ble anskaffet av kommunen. Det samme gjelder andre utgifter som øker et anleggsmiddels utnyttbare levetid, jf. KRS nr. 4 Avgrensing mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Det stilles følgende krav til prosjekter:

- Alle investeringsprosjekt skal ha en *oppdragsbeskrivelse* som blant annet begrunner at prosjektet imøtekommer kravene til et investeringsprosjekt.
- Det er den enkelte direktør, virksomhetsleder eller budsjettansvarlige som fremmer forslag om og behov for det enkelte investeringsprosjekt.
- For å sikre riktig klassifisering mellom drift og investering skal økonomiseksjonen kvalitetssikre at oppdragsbeskrivelsen er i tråd med kravene som gjelder for investeringsprosjekt.
- Kommunedirektøren avgjør om et tiltak anses å være et investeringsprosjekt og skal fremmes for politisk behandling.

Nesbyen kommune legger Digitaliseringsdirektoratets prosjektveiviser til grunn for å sikre kommunens overordnede styring av sine prosjekter, basert på faser og beslutningspunkter. [Prosjektveiviseren \(digdir.no\)](#). Nedenfor følger en beskrivelse av hvordan kommunen har tilpasset denne modellen til egen virksomhetsstyring.

8.2 BESLUTNING OM INVESTERINGSPROSJEKT

Kommunestyret vedtar den økonomiske kostnadsrammen for alle investeringer (BP2) og på det nivå som fremkommer i kapittel 5-2 ovenfor. Som grunnlag for kostnadsrammer i investeringsprosjekter stilles følgende krav:

- Kostnadsrammen er brutto utgift inkl. mva. for hele prosjektets levetid.
- Kommunestyret vedtar kostnadsrammen til P85, se nærmere forklaring i kap. 9.3 *Kostnadsrammer og styringsrammer*
- Kostnadsrammen skal inkludere usikkerhetsmarginer basert på et realistisk anslag, herunder utgifter til forprosjektering der dette er påkrevd.
- Kostnadsrammen skal være inklusiv stipulert prisstigning.
- Kostnadsrammen skal i budsjett- og økonomiplanen fordeles over prosjektets forventede gjennomføringstid.

Alle investeringer skal være forankret i kommunens planverk, og kommunen har fire beslutningspunkt (BP) for investeringsprosjekt:

- BP0: Beslutning om oppstart av utredningsfase
- BP1: Beslutning av oppstart av planleggingsfasen
- BP2: Investeringsbeslutning
- BP3: Sluttrapportering

Hvert beslutningspunkt skal fastsette (oppdatere) prosjektenes investeringsrammer (i tidligfase (BP0)/planleggingsfase (BP1)) og kostnadsrammer (BP2).

Det er kommunestyret, eventuelt kommunedirektøren etter fullmakt, som godkjenner enkelt prosjekt/prosjektporteføljer og når prosjektene flyttes fra et beslutningspunkt til et annet.

Prosjektenes størrelse og kompleksitet vil avgjøre hvor omfattende utredning som kreves før gjennomføringsfasen kan starte¹.

8.2.1 BP0: Oppstart av utredningsfase

BP0 Oppstart av utredningsfase gjelder for investeringsprosjekt med et forventet kostnadsestimat som overstiger 5 mill. kroner. Utredningen skal angi forventet estimat for tiltaket basert på beste anslag/forventning i tidlig planleggingsfase.

Investeringsprosjekt som fremkommer i sektorplaner/kommunedelplaner skal innarbeides i økonomiplanen, men er **ikke** en bevilgning med mindre kommunestyret har vedtatt dette i årsbudsjettet eller har fattet en investeringsbeslutning (BP2).

Kommunestyret kan delegere til kommunedirektøren å avgjøre fortsatt utredning frem til BP1 beslutning.

Utgifter til utredning i BP0 fasen dekkes over driftsbudsjettet.

8.2.2 BP1: Beslutning om oppstart av planleggingsfasen

BP1 Beslutning om oppstart av planleggingsfase gjøres av kommunestyret eller kommunedirektøren etter fullmakt.

For prosjekter som ikke har hatt utredningsfase (BP0), har kommunedirektøren myndighet til å treffe beslutning om oppstart av planleggingsfasen (BP1) dersom tiltaket er prioritert i gjeldende årsbudsjett eller økonomiplan.

Planleggingsfasen skal gi et oppdatert kostnadsestimat som innarbeides i økonomiplanen, alternativt i årsbudsjettet dersom prosjektet søkes gjennomført inneværende år. En BP1 beslutning er ikke en bevilgning med mindre kommunestyret har vedtatt dette i årsbudsjettet.

Utgifter til planlegging i fasen BP1 *kan* dekkes over investeringsbudsjettet. Dersom prosjektet likevel ikke blir gjennomført, skal aktiverte planleggingsutgifter avskrives i balansen.

8.2.3 BP2: Investeringsbeslutning

Krav til beslutningspunkt *BP2 Investeringsbeslutning* gjelder for alle investeringsprosjekter og skal fattes av kommunestyret for prosjekter med en kostnadsramme større enn 5 mill. kroner. Kommunedirektøren er delegert BP2-beslutning i investeringsprosjekt som er vedtatt i årsbudsjettet.

¹ Dette er nærmere beskrevet i dokumentet *Prosjektstyring av investeringsprosjekter*, datert 05.06.2014

Grunnlaget for BP2-beslutning skal fremkomme i kommunens årsbudsjett og økonomiplan for de prosjekter som gjennomføres over flere år. Beslutningsgrunnlaget skal være tilstrekkelig til å beslutte oppstart og gjennomføring av prosjektet slik dette fremkommer i dokumentet.

Prosjektstyring av investeringsprosjekter.

Investeringsbeslutningen innebærer fastsettelse av kostnadsramme P85.

Dersom mottatte anbud/kostander overstiger vedtatt årsbudsjett, eller samlet kostnadsramme i økonomiplanen, må investeringen fremmes kommunestyret for ny behandling.

Investeringsutgiftene skal dekkes over investeringsbudsjettet.

8.2.4 BP3: Sluttrapport

Kommunestyret vedtar sluttrapport for alle investeringsprosjekter og beslutter avslutning investeringsprosjektet. Sluttregnskap vedtas enkeltvis for prosjekter med investeringsramme på over 5 mill. For prosjekter med en investeringsramme under 5 mill. treffes vedtak om avslutning i forbindelse med vedtak av årsregnskapet det året prosjektet ferdigstilles.

8.3 KOSTNADSESTIMAT, KOSTNADSRAMMER OG STYRINGSRAMMER

Kostnadsestimat er kommunedirektørens anslag på et investeringstiltak i en tidlig planleggingsfase. Disse estimatene fastsettes i BP0 og BP1 og innarbeides som investeringsgrunnlag i økonomiplanen. Estimaten er ikke en bevilgning i investeringsbudsjettet, men angir kommunens fremtidige investeringsbehov så langt denne foreligger ved BP0 og BP1.

I BP2 vedtas alle kostnadsrammer på nivå P85. Kommunestyrets vedtak gir kommunedirektøren fullmakt til å disponere kostnadsrammen og gjennomføre prosjektet i tråd med kommunestyrets vedtatte mål og premisser. Før BP2 beslutning kan fattes skal prosjektets økonomiske konsekvenser være innarbeidet i drifts- og investeringsbudsjett/økonomiplan. Vesentlige avvik mellom tidligere vedtak og BP2-beslutning medfører krav om endring av årsbudsjett og/eller økonomiplan.

Kostnadsrammen (P85) gir 85 prosents sannsynlighet for at vedtatt ramme er tilstrekkelig for gjennomføring av prosjektet. Dersom kommunedirektøren i prosjektgjennomføringen avdekker at vedtatt kostnadsramme ikke er tilstrekkelig (eller for høy), skal sak om endring av prosjektet, eventuelt behovet for endret finansiering, fremmes for kommunestyret.

Hovedregelen er at kommunedirektøren kan videredelegere styringsrammen (P50). Delegasjon av styringsrammen kan gjøres til kommunalsjefen som en ansvarlig for prosjektet.

8.4 UTGIFTER SOM INNGÅR I INVESTERINGSPROSJEKTET

Det er kun de utgifter som direkte følger av investeringsprosjektet som skal belastes det enkelte investeringsprosjekt. Utgiftene vist nedenfor er direkte knyttet til investeringen/eiendelen, eiendelens brukssted og setter eiendelen i den stand som er

nødvendig for å kunne tas i bruk slik den var tiltenkt. Nesbyen kommune har klassifisert investeringsutgifter i tre grupper og som omfatter utgifter spesifisert for hver gruppe:²

A. Anskaffelse (evt. påkostningen) av anleggsmiddelet

B. Utgifter som følger anskaffelsen (påkostningen)

- utgifter til prosjektering o.l.
- utgifter til nødvendig opplæring for å kunne ta anleggsmiddelet i bruk
- advokat- og meglerhonorarer
- importavgifter og ikke-refunderbare skatter og avgifter ved kjøp
- kompensasjonsberettiget merverdiavgift
- utgifter til opparbeiding av tomt
- rivning av eksisterende bygg
- innledende leverings- og håndteringsutgifter
- utgifter til funksjonstesting
- installasjons- og monteringsutgifter
- utgifter som påløper i forbindelse med klargjøring for investeringen
- rabatter og prisavslag kommer til fradrag

C. Interne kostnader

- byggherrekostnader
 - o andel av lønn til faste ansatte i prosjektvirksomheten
 - o andel av lønn innkjøp
 - o andel av lønn til entreprisjurist
 - o andel av lønn til nødvendig støttepersonell for gjennomføring av prosjektet (eksempelvis controller eller annen byggherrestøtte)
- Interne kostnader skal fordeles ved utarbeidelse av budsjett for året og fastsettelse av en kalkulatorisk timepris for de personer som inngår i prosjektorganisasjonen/gjennomføringen.

8.5 INVESTERINGER I SAMARBEIDSPROSJEKTER

Merverdiavgiftskompensasjon til private eller offentlige utbyggere

Enkelte investeringsprosjekter gjennomføres av kommunen, men finansieres helt/delvis av andre utbyggere. Dersom utbyggeren ikke har rett til fradrag for inngående merverdiavgift, kan kommunen benytte sin rett til merverdiavgiftskompensasjon ved overtakelsen. Slik overføring av rettighet er hjemlet i justeringsreglene i merverdiavgiftsloven. Rett til kompensasjon for merverdiavgift fordrer særskilte avtaler mellom utbygger og kommunen. Etter loven kan kommunen velge mellom to modeller som innebærer at utbygger kun dekker nettokostnadene for offentlig infrastruktur

- anleggsbidragsmodellen
- justeringsmodellen

² KRS nr. 2 pkt. 3.1 Definisjon av anskaffelseskost, se også vedlegg til regnskapsstandarden

Justeringsmodellen benyttes der utbyggeren ikke er kommunen, og utbyggeren sørger for utbedring av infrastrukturen. I denne modellen inngår utbyggeren avtale med entreprenøren og fører investeringen i sitt eget regnskap.

Justeringsmodellen innebærer:

- *Utbyggeren bekoster utbyggingen og overfører ferdig utbygd infrastruktur til kommunen. Utbyggeren får ikke fradrag for inngående merverdiavgift.*
- *Kommunen får etter justeringsreglene hhv. fradrag for inngående merverdiavgift og momskompensasjon med 1/10 hvert år i ti år etter overtakelsen. Forutsetningen er at reglene om overdragelse av justeringsrett anvendes.*
- *Av den årlige justeringsinntekten kommunen får, betales en avtalt andel til utbyggeren.*

Anleggsbidragsmodellen innebærer at kommunen selv står som byggherre. Kommunen inngår avtaler med utførende entreprenører. Entreprenørene fakturerer direkte til kommunen, som blir eier av anlegget og har drifts- og vedlikeholdsansvaret. Utbyggeren forplikter seg til å dekke kommunens kostnader knyttet til oppføringen av anlegget.

8.6 RAPPORTERING

Kommunedirektøren rapporterer om HMS, kvalitet, fremdrift og økonomi gjennom økonomirapporter. Økonomirapportene skal inneholde opplysninger om eventuelle avvik i forhold til vedtatt kostnadsramme og eventuelle behov for justering av investeringsbudsjett og nye fordelinger i økonomiplanperioden. Det enkelte års investeringsbudsjett skal være realistisk, og det kan bli behov for å re-budsjettere tidligere bevilgninger i nytt år ved forsinkelser i framdrift. Se for øvrig kapittel 5.4 Endringer i årsbudsjett.

8.7 LÅNEOPPTAK I FORBINDELSE MED INVESTERINGSPROSJEKTER

Kommunen kan kun foreta låneopptak til finansiering av investeringer mv.³ Det kan ikke tas opp lån for finansiering av den delen av investeringsutgiften som omfattes av merverdiavgiftskompensasjon. Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett og fremdrift på investeringsprosjektene.

Kommunedirektøren har fullmakt til å gjennomføre årets låneopptak i samsvar med kommunestyrets vedtak og finansreglementet.

9 ANDRE ØKONOMIFULLMAKTER

9.1 ANSKAFFELSER OG LEIEAVTALER

Anskaffelser og inngåelse av leieavtaler gjennomføres i tråd med innkjøpsreglementet.

9.2 BESTILLINGER OG VAREMOTTAK

Bestemmelsene her gjennomføres i samsvar med innkjøpsreglementet.

³ Jf. kommuneloven §§ 14-15 første og annet ledd, 14-16, 14-17 første ledd, trossamfunnsloven § 14 fjerde ledd eller gravplassloven § 3 tredje ledd,

9.3 ATTESTASJON OG ANVISNING

Attestasjon innebærer å føre kontroll med mottak av varen eller tjenesten, bruk av riktig konto og funksjon/tjeneste (eller selv foretar kontering), kode for merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon. Attestasjonsmyndighet skal ikke kombineres med anvisningsmyndighet.

Attestasjon innebærer også kontroll av at det er signert for mottak av varen eller tjenesten eller at attestasjonsansvarlig signerer for mottak av varen eller tjenesten hvis bestilling er foretatt av annen person.

Anvisningsmyndighet er lagt til budsjettansvarlige. Anvisning innebærer å godkjenne at utgiften kan pådras og betales. Ingen kan ha anvisningsmyndighet for egne regninger eller utbetalinger til seg selv, til personer i nær familie, for utbetalinger til direkte overordnede eller til personer for øvrig hvor forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet gjelder. Anvisning av kommunedirektørens egne regninger anvises av ordføreren og vise versa.

Behovshaver initierer bestillinger som godkjennes av anvisningsbemyndiget.

9.4 AVSKRIVNING TAP PÅ FORDRINGER

Inndrivelse av forfalte, utestående fordringer følger kommunens rutiner. Kommunedirektøren har fullmakt til å ettergi/avskrive kommunale pengekrav på inntil 0,25 mill. kroner i enkeltsaker når det er på det rene at kravet ikke kan inndrives. Fullmakten kan videredelegeres.

Avskrivning av kommunale krav innebærer:

- innfordringssak avsluttes og kravet frafalles med endelig virkning
- fordringen nedskrives i balansen og tapet utgiftsføres (tapsføres) i driftsregnskapet

Kommunestyret informeres om gjennomførte tap på fordringer i økonomirapportene og i årsregnskapet (note). Avskrivninger av enkeltsaker ut over de angitte beløpsstørrelser godkjennes av formannskapet.

9.5 STARTLÅN, SOSIALUTLÅN OG ANDRE UTLÅN

Startlån

Med startlån menes de lån som kommunen tar opp i Husbanken for videreutlån til individuelle søkere.

Kommunedirektøren har fullmakt til å ta opp nye startlån i henhold til kommunestyrets vedtak, at det eventuelt refinansierer eldre gjeld, og godkjenner endelige lånevilkår, herunder løpetid, avdragsstruktur og rentetilknytning.

Kommunedirektøren kan ved behov inngå betalingsavtaler med låntakeren. Dersom lånet må avskrives som tap, skal det nedskrives i balansen. Det kan imidlertid fortsatt være rettslig adgang til å inndrive fordringen, og lånet overføres til overvåkning med tanke på at låntakers økonomiske situasjon kan endre seg over tid. Låntaker skal i alminnelighet ikke underrettes om vedtak om nedskrivning som uerholdelig.

Låntaker kan søke om ettergivelse av startlånet. Dersom lånet ettergis, skal det regnskapsmessig avskrives som tap og eventuell innfordring i saken avsluttes med endelig virkning.

Sosialutlån

Kommunen kan yte lån på sosialt grunnlag (sosiallån). Kommunedirektøren eller den som får fullmakt, kan innvilge slike utlån. Vurdering av låntakers betalingsevne og regler om eventuell avskrivning og ettergivelse følger reglene ovenfor om startlån.⁴

Andre utlån

Det skal ikke gis andre utlån av kommunale midler enn startlån og sosiallån.

Maskiner, biler, instrumenter, hjelpemidler og liknende skal ikke lånes ut dersom utlånet ikke er en del av kommunens tjenester.

10 ÅRSAVSLUTNING

10.1 REGNSKAPSDOKUMENTENE, FRISTER OG BEHANDLING

10.1.1 Årsregnskap

Årsregnskapet skal avlegges innen 22. februar. Årsregnskapet skal presentere tall for de enkelte virksomhetene på nettonivå, jf. reglement for budsjett og økonomiplan.

Årsregnskapet skal inneholde hovedoversikter og noter i henhold til kommuneloven, budsjett- og regnskapsforskriften samt god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Kommunedirektøren skal sørge for at årsregnskapet er ferdig avlagt og overlevert til revisjon innen den 22. februar året etter regnskapsåret. På det tidspunktet er årsregnskapet offentlig.

10.1.2 Årsberetning

Kommunedirektøren utarbeider årsberetningen og undertegner denne, jf. kommuneloven § 14-7. Økonomiseksjonen skal sikre at det er konsistens mellom tallmaterialet i årsberetningen og årsregnskapet.

Årsberetningen avgis og overleveres til revisjon innen 31. mars. Etter at revisor har kontrollert årsberetningens innhold, jf. kommuneloven § 24-5 tredje ledd, skal årsberetningen foreligge samtidig med kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet.

Årsberetningen inngår i årsrapporten, som, i tillegg til lovens krav til opplysninger i en årsberetning, også er en utvidet rapport om kommunens virksomhet og måloppnåelse i året som har gått. Årsrapporten inneholder også rapportering til kommunestyret på internkontroll jf. kommuneloven § 25-2.

⁴ Se også notat om regnskapsføring av videreutlån, GKRS.

10.1.3 Behandling

Kommunestyret vedtar selv årsregnskapet og årsberetningen på grunnlag av innstilling fra fylkesutvalget, jf. kommuneloven § 14-2. Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret, og kopi av uttalelsen skal sendes fylkesutvalget før fylkesutvalget avgir sin innstilling til vedtak i saken om årsregnskapet, jf. kommuneloven § 14-3 tredje ledd.

Møtene må koordineres i den rekkefølgen.

10.2 REGNSKAPSAVSLUTNING OG STRYKNINGER

10.2.1 Generelt om strykninger

All tilgang bruk av midler skal disponeres fullt ut ved årsavslutningen, og disponering gjøres i utgangspunktet i samsvar med årsbudsjettet. Ved disponering fullt ut skal driftsregnskapet ikke avsluttes med et mindreforbruk, og investeringsregnskapet skal ikke avsluttes med et udisponert beløp. Dersom den foreløpige regnskapsavslutningen viser merforbruk i drift eller udekket i investering, skal det gjennomføres strykninger. Strykningsreglene overstyrer de beslutningene som kommunestyret, eller underordnet organ etter fullmakt, har gjort om bruk av og avsetninger til fond mv.

Strykninger innebærer at avsetninger til eller bruk av ubundne fond, inndekking av tidligere års merforbruk i drift eller udekket i investering (egenkapitaldisposisjoner) økes eller reduseres i samsvar med reglene for årsavslutning i budsjett- og regnskapsforskriften kapittel 4. I tillegg skal også overføring fra drift til investering vurderes redusert etter de samme bestemmelsene.

Kommunedirektøren gjennomfører strykninger etter reglene i budsjett- og regnskapsforskriften kapittel 4. Denne myndigheten kan delegeres.

10.2.2 Avslutning av driftsregnskapet

Merforbruk i driftsregnskapet

Dersom den foreløpige regnskapsavslutninger viser et merforbruk i driftsregnskapet, skal merforbruket reduseres så mye som mulig ved å redusere (stryke) følgende egenkapitaldisposisjoner før regnskapet avsluttes:

1. Stryke avsetning til generelt disposisjonsfond
2. Stryke overføring til investeringsregnskapet
3. Stryke avsetning til disposisjonsfond vedtatt brukt til spesielle formål
4. Stryke inndekking av tidligere års merforbruk

Overføringer av midler som etter lov eller avtale er reservert for særskilte formål er skjermet og skal ikke strykes.

Hvis driftsregnskapet fremdeles viser merforbruk etter at strykningene er gjennomført, skal merforbruket reduseres ytterligere ved å bruke av disposisjonsfond så lenge det er

tilgjengelige midler på fondet og midlene ikke er skjermet i tråd med lov eller forskrift. Den delen av disposisjonsfondet som i det opprinnelige budsjettvedtaket for året etter regnskapsåret er budsjettert brukt til å finansiere driftsbudsjettet, er skjermet for bruk ved årsavslutningen.

Merforbruk som heller ikke kan dekkes inn med slik bruk av disposisjonsfond, skal fremføres til inndekning senere år. Fristene for inndekning følger av kommuneloven § 14-11.⁵

Dersom det bare er behov for delvise strykninger for at driftsregnskapet skal gå i null, har Kommunedirektøren fullmakt til å prioritere strykninger av bokstav a) overføring til investering og bokstav b) avsetning til disposisjonsfond. Strykninger etter bokstav c) inndekking av tidligere års merforbruk skjermes lengst.

Mindreforbruk i driftsregnskapet

Dersom den foreløpige regnskapsavslutningen viser et mindreforbruk i driftsregnskapet, skal mindreforbruket reduseres så mye som mulig ved å redusere (stryke) bruk av disposisjonsfond.

Dersom driftsregnskapet fremdeles viser mindreforbruk etter dette, skal mindreforbruket dekke inn tidligere års merforbruk ved at dekning av tidligere års merforbruk økes. Overskytende mindreforbruk avsettes til disposisjonsfond.

Driftsregnskapet skal derfor aldri avsluttes med et mindreforbruk.

Bruk av disposisjonsfond ved merforbruk i balanseregnskapet

Dersom balanseregnskapet viser et merforbruk fra tidligere år, etter at disposisjonene ovenfor er gjennomført, skal merforbruket dekkes inn ved bruk av midler på disposisjonsfond så lenge det fortsatt er tilgjengelige midler på fondet og midlene ikke er skjermet i tråd med lov eller forskrift. Slik inndekning av merforbruk ved bruk av disposisjonsfondet skal føres i driftsregnskapet før regnskapet avsluttes.

10.2.3 Avslutning av investeringsregnskapet

Finansiering av investeringer

Ved avslutning av investeringsregnskapet skal finansieringen som utgangspunkt følge denne rekkefølgen:

1. årets investeringsinntekter (mva. komp, tilskudd, salg av anleggsmidler)
2. øremerkete midler
3. bruk av bundet investeringsfond (tas inn i takt med fremdrift)
4. overføring fra drift til investeringsregnskapet
5. bruk av lånemidler

⁵ For kommunale foretak, interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap gjelder reglene i kommuneloven § 14-12.

6. bruk av ubundet investeringsfond

Ved denne foreløpige avslutningen av investeringsregnskapet kan det bli behov for å gjennomføre strykninger etter bestemmelsene nedenfor.

Udekket i investeringsregnskapet

Dersom den foreløpige regnskapsavslutningen viser et udekket beløp i investeringsregnskapet, skal det udekkete beløpet reduseres så mye som mulig ved å redusere (stryke) avsetninger til ubundet investeringsfond.

Dersom investeringsregnskapet fortsatt viser et udekket beløp etter at strykningene er gjennomført, skal det udekkete beløpet føres opp til dekning på investeringsbudsjettet i det år regnskapet legges fram.

Udisponert i investeringsregnskapet

Dersom den foreløpige regnskapsavslutningen viser et udisponert beløp i investeringsregnskapet, skal det udisponerte beløpet reduseres så mye som mulig ved å redusere (stryke) følgende disposisjoner før regnskapet avsluttes:

- a) overføring fra drift
- b) bruk av lån
- c) bruk av ubundet investeringsfond

Viser investeringsregnskapet fortsatt viser et udisponert beløp etter at strykningene er gjennomført, skal dette beløpet avsettes til ubundet investeringsfond.

Investeringsregnskapet skal derfor aldri avsluttes med et udisponert beløp.

10.2.4 Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Årsavslutningsreglene innebærer at egenkapitaldisposisjonene i det avlagte årsregnskap normalt vil avvike fra årsbudsjettet.

Gjennomførte strykninger og øvrige årsoppgjørdisposisjoner vil ikke fremgå direkte av oppstillingene over drifts- og investeringsregnskapet, men vil normalt være av vesentlig betydning for å forstå årsregnskapet. Årsregnskapet skal derfor inneholde oppstillinger som gir en samlet oversikt over budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjonene, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-9.

Oversiktene synliggjør også hva beløpet på «bunntinjen» ville vært dersom budsjettdisposisjonene ble gjennomført i tråd med budsjettet og budsjettfullmakter («budsjettavviket»).